

Utlåtande Rotel I (Dnr KS 2021/409)

Delegation för beslut med anledning av lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (pandemilagen)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Till kommunstyrelsen delegeras rätten att meddela föreskrifter enligt 8 kap 13 § lagen (2021:4) * om särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19 i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och med iakttagande av de begränsningar som anges där.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att anmäla beslut fattade med stöd av delegationen till nästkommande ordinarie kommunfullmäktigesammanträde.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

*Rättelse av uppenbart skrivfel. Ska stå 8 kap 1 § förordning (2021:8)

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (pandemilagen) trädde i kraft den 10 januari 2021. Lagen ger det allmänna möjlighet att vidta åtgärder för att motverka trängsel eller på annat sätt förhindra smittspridning. Regeringen eller den myndighet som

regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilda begränsningar avseende vissa verksamheter och platser som omfattas av lagen.

Förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen) trädde i kraft samtidigt som covid-19-lagen. Förordningen innebär att olika typer av smittskyddsåtgärder ska vidtas vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, på gym- och sportanläggningar, badhus, handelsplatser och vid användning och upplåtelse av lokaler, områden och utrymmen för tillställningar och liknande privata sammankomster.

Regeringen beslutade 4 mars 2021 om ett nytt kapitel i begränsningsförordningen som ger kommuner rätt att utfärda föreskrifter som förbjuder vistelse i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. I och med bestämmelserna i det nya kapitlet får det allmänna en möjlighet att vidta smittskyddsåtgärder även på platser där det inte finns någon ansvarig verksamhetsutövare.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Jag delar stadsledningskontorets syn kring allvaret av pandemins utveckling. Möjligheten för kommunstyrelsen att vidta åtgärder på delegation och att meddela föreskrifter enligt 8 kap 13 § lag (2021:4) till kommunfullmäktige vid nästkommande ordinarie sammanträde är nödvändigt. Att det ska vara motiverat om det görs är centralt.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Till kommunstyrelsen delegeras rätten att meddela föreskrifter enligt 8 kap 13 § lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19 i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och med iakttagande av de begränsningar som anges där.

2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att anmäla beslut fattade med stöd av delegationen till nästkommande ordinarie kommunfullmäktigesammanträde.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 24 mars 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Mats Larsson

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen har givit kommuner rätt att utfärda föreskrifter som förbjuder vistelse i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel.

Det är kommunen som bemyndigas att utfärda föreskrifter om förbud enligt förordningen. Lagstiftningen i sig inte säger inget om på vilken nivå beslut om förbud med stöd av bemyndigandet ska fattas. Beslutanderätten utgår därmed från fullmäktige. Behov av korta beslutsvägar och snabb beredningsprocess talar för att det kan vara lämpligt av att överlåta viss beslutanderätt på styrelsen eller en nämnd.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 mars 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser allvarligt på pandemins utveckling och har i remissvar rörande såväl pandemilagen som regeringens begränsningsförordning varit positivt inställd till att kommunerna ges bemyndigande att meddela föreskrifter om förbud mot särskilt angiven plats om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel.

Möjligheten att föreskriva förbud mot att vistas på en specifik plats ger kommunen ytterligare verktyg att minska smittspridning där så är absolut nödvändigt.

Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att detta, om det måste göras, görs utan att inskränka rörelsefrihet på ett omotiverat sätt och att det inte är lämpligt med generella bedömningar utan att kommunen ska utgå ifrån platsens specifika utmaningar och avgränsa ett eventuellt förbud i tid.

Rätten att utfärda föreskrifter utgör normgivningsmakt. Enligt 5 kap. 1 § kommunallagen ska fullmäktige besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Beslut om föreskrifter som begränsar människors liv på det sätt som är möjligt genom pandemilagen får avses falla in under den kategorin av beslut i en kommun som är förbehållet kommunfullmäktige. Med anledning av att beslut enligt regeringens bemyndigande till kommun kan behöva komma med kort varsel finns det skäl att korta beslutsvägar och delegera beslutanderätten till kommunstyrelsen.

Föreskriftens tillämpningsområde

Föreskrifternas innehåll ska utformas med hänsyn både till de inskränkningar som framgår av pandemilagen och begränsningsförordningen. Det är viktigt att den tänkta föreskriftens geografiska räckvidd faller inom ramen för bemyndigandet och att föreskrifterna inte är för långtgående, det vill säga innebär ett hinder mot att förflytta sig inom riket eller i övrigt innebär obefogade inskränkningar i enskildas frihet.

I 13 § pandemilagen räknas vissa platser upp som exempel på geografiska områden som en kommunal föreskrift om förbud mot vistelse kan omfatta

- Parker
- Badplatser
- Annan liknande särskilt angiven plats

Med begreppet ”annan liknande särskilt angiven plats” avses att det endast är vissa typer av platser omfattas av bemyndigandet. De platser som omfattas är sådana som allmänheten typiskt sett har tillträde till. Av propositionen framgår dock uttryckligen att vissa platser inte omfattas, däribland platser där det bedrivs näringsverksamhet eller offentlig verksamhet av mer betydande omfattning, t.ex. köpcentrum och bibliotek, och platser som framför allt används för att förflytta sig från en plats till en annan, t.ex. gågator och bilvägar, fartyg och andra färdmedel.

Utöver att platsen faller inom ramen för någon av ovan angivna geografiska platser är det också avgörande att det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. Det måste finnas konkreta omständigheter och erfarenhet som talar för att trängsel kan komma att uppstå.

Vidare är det viktigt i ett eventuellt beslut att platsen eller platserna som föreskrifterna är tydligt avgränsade och identifierade. Det är inte möjligt att hänvisa till alla badplatser eller alla torg utan föreskriften behöver tydligt markera, exempelvis på en karta, vilken plats som avses.

Om föreskrifter meddelas bör begränsningarna inte heller vara för långtgående i tid. Tiden ska vara giltig i förhållande till risken för trängsel och smitta och beslutet inte gälla under längre period än vad som är absolut nödvändigt. Om det efter föreskriftens antagande visar sig att risken för trängsel på en specifik plats har upphört behöver kommunstyrelsen så snart som möjligt fatta beslut om att upphäva föreskriften.

Genomförande

Innan en kommun meddelar föreskrifter om förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats ska smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten ges tillfälle att yttra sig över kommunens förslag. Det är inte närmare reglerat i föreskrift hur detta samråd ska gå till. Stadsledningskontoret har god erfarenhet av liknande samråd, exempelvis inför beslut om besöksförbud på särskilda boenden, och ser att detta samt samverkan med övriga relevanta myndigheter i länet blir viktigt.

Stadsledningskontoret och den centrala krisledningen följer utveckling av smittan och har en nära dialog med stadens förvaltningar och bolag för att göra en analys och identifiera platser med särskilt hög risk för trängsel. Erfarenheter från förra året med

högtider, sommarsäsong med mera tas omhand i analysen för att vara förberedda på att ta fram förslag till beslut om så krävs. Inför ett eventuellt beslut kommer en nära dialog och samråd även ske med närmast berörda förvaltningar.

Överträdelser av kommunala föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen är kriminaliserade genom 24 § i pandemilagen och kan leda till penningböter.

Föreskrifter av denna karaktär omfattas varken av kommunens, länsstyrelsen eller annan myndighets tillsynsansvar utan det är en uteslutande polisiär uppgift att bevaka överträdelser.

En annan konsekvens av att det införs ett förbud mot att vistas på en viss plats är att det inte är möjligt att hålla en allmän sammankomst eller offentlig tillställning på den platsen. Stadsledningskontoret vill dock understryka att dessa typer av sammankomster inte i sig är grund för beslut från kommunen om att förbjuda vistelse på särskilda platser utan en tillståndsfråga.